

Zarandul

ORGAN INDEPENDENT — CULTURAL, ECONOMIC ȘI DE INFORMAȚII — DIN VALEA CRIȘULUI ALB

APARE SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
BRAD

ABONAMENTE: 100 lei anual, 6 luni 60 lei
Instituțiuni și bănci 150 lei
Muncitorii minieri și muncitorii agricultori 50 lei

APARE ÎN FIECARE JOI

Redactor responsabil: G. E. CAMBER

Pășim în al treilea an de existență.

O veste bună avem să anunțăm cetitorilor noștri.

Cu acest număr „Zarandul” pășeste în al treilea an al vieții sale.

Grație muncii noastre stăruitoare am reușit să facem să apară aproape regulat, în fiecare săptămână, de doi ani, gazeta de ținută românească: Zarandul.

Mulți dintre cetitorii noștri, urmărindu-ne de aproape programul ce ne-am propus a realiza, a binevoit nu numai a ne da sprijinul material, dar au venit chiar să lucreze alături de noi. Și acest fapt ne-a umplut sufletul de bucurie.

De la mulți am primit scrisori de încurajare.

Mai mult: intelectuali de seamă ai țării noastre, ca: D-na General Vasilescu, d. prof. univ. I. Simionescu, d. I. Clopoșel, d. Gh. Lungulescu, etc. ne-au trimis scrisori măgulitoare, apreciind însemnătatea gazetei noastre...

Dealtcum această e singura noastră răsplată.

Numai cine face pe gazetarul în provincie își poate da seama câte greutăți îi îngreunează drumul.

La un ziar mare, din Capitală de exemplu — munca e divizată. Aici te vezi nevoit să le acumulezi pe toate: redactor, secretar, corector, administrator, etc. Și apoi abonamentul pe un an — neînsemnata suma de 50 lei, sau 100 pentru intelectuali, — e așa de mic, căci nu se poate gândi nimeni, că e pornit cu vre-un gând ascuns: de câștig. Iar politică de partid nu facem ca să ne procomsim pe această cale.

Activitatea noastră de până acum este în deobște cunoscută. Atenția ne-a fost întreprătată, mai ales, către pătura rurală a ținutului nostru. În acest scop am deschis o pagină a plugăriei, — redactată cu mult interes și pricepere de d. prof. Martin Ioan, și pentru care îi aducem și pe această cale mulțumirile noastre — dând îndrumări și sugestii pentru bunul mers al gospodăriei țărănești; ne-am interesat de succesul școlilor și al bisericilor' într'un cuvânt de întreaga viață sufletească și economică a sateanului.

În anul ce se începe, vom continua pe calea apucată aducând toate îmbunătățirile cari ne vor sta în putință, pentru ajungerea acelei ținte înalte, care a format crezul întemeietorilor „Zarandului”

Redacția.

lângă Gurahonț, din răsbunare pentru înfrângerile suferite. Un rol important în luptele dela Buceș au jucat preoții satelor cari a știut ca'n vremuri de primejdie să-și transforme crucea în spadă și să lovească în dușmani, merită să fie amintit neobositul preot Simion Groza din Rovinc. În credința celor dela 1784 și 1848 să trăiască mai ales azi Români; în această credință să fie crescuți copiii, căci numai în așa fel va fi România ceea ce trebuie să fie o țară puternică respectată de prieteni și dușmani. Troița represintă luptă, jertfă și victorie, să ne luminăm mintea și să ne limpezim cugetul ori de câte ori trecem pe lângă ea.

Seria cuvântărilor o continuă dl. Candin Ciocan, directorul liceului din Brad. Reliefează suferința Românilor sub stăpânirea ungurească, când noi nu aveam dreptul de a cinsti morții căzuți pentru binele neamului, ridicându-le la căpătâi crucea creștinească.

Se cuvine, ca azi când trăim într'o țară la temelie careia stă jertfa lor, să ne cinstim eroii noștri, să-i punem la locul de frunte, căci praf și pulbere se va alege de poporul care nu știe să-și cinstească înaintașii așa cum se cuvine. Dușmanii noștri din trecut și cei din viitor, ungurii nu dorm, ci ne pândesc la tot momentul, profitând de toleranța noastră, încercând să ne discrediteze în fața lumii întregii

Original ca întotdeauna a fost părintele Ioan Birău, care a întecat în cuvântarea sa diferite cântece patriotice, cântate în luptele cu Ungurii, cântece cari aproape au fost uitate, cum este Doina lui Lucaci:

Cântă mierea prin păduri.

Robu-l Lucaci la Unguri.

La sfârșitul sărbătorii dl. Candin Ciocan, ca delegat al Comitetului de organizare, face o dare de seamă despre cheltuelile avute cu ridicarea Troiței. Troița împreună cu fântâna de lângă ea a costat suma de 25000 Lei, sumă adunată din contribuția publică. Modestul monument este predat în grija preotului, învățătorilor și autorității comunale, pentru ca să-l păstreze cu cinste și cu demnitate.

C. M.

Sfințirea troitei din Buceș

În legătură cu comemorarea alor 150 de ani dela revoluțiunea lui Horia, Cloșca și Crișan s'a crezut de potrivit să se ridice Troițe, care să eternizeze și alte evenimente patriotice decât cele petrecute la 1784. Astfel s'a ridicat Troița în comuna Buceș, întru pomenirea luptelor purtate de Români cu Ungurii în anii 1848—49.

Răscoalele românești, atât la 1784 cât și la 1848 urmăreau aceiași țintă: lupta împotriva asupritorilor Unguri, cari erau lepedea grea de piatră ce apăsa pe sufletul poporului românesc. Orice trecător prin comuna Buceș va avea privilej să-și aducă aminte de faptele străbunilor noștri; nu se va mulțumi numai să privească această Troiță ci va căuta să cunoască faptele e le represintă și să și trăiască viața în spiritul lor.

Comuna Buceș a trăit în Dumineca de 30 Decembrie 1934 o mare sărbătoare națională. Toate comunele învecinate au luat parte la sărbătoarea Buceșenilor, pentru că nu era numai a lor ci a întregului neam românesc.

Vechiul obicei al Zarandului, s'a manifestat și de această dată, fiecare comună participând în frunte cu preoții și cu răsunătoarele muzici, așa cum au știut Români din acest ținut să păstreze flacăra naționalismului în timpul opresiunii maghiare.

După terminarea serviciului divin, mulțimea de oameni se îndreptă spre locul Troiței, în frunte cu soborul de preoți, îmbrăcați în odăjdii, cu prapori și cu icoanele din biserică. Se face sfestanie pentru sfințirea Troiței și se

Datini strămoșești: Craii. (Vezi darea de seamă în corpul ziarului.)

ridică parastas pentru odihna sufletească a acelor cari și-au dat viața pentru binele neamului. După serviciul religios ia cuvântul dl. profesor dela liceul din Brad, Cornel D. Rusu, care istorisește faptele petrecute la 1848. Descrie situația Românilor din Ardeal, în timpul stăpânirii ungurești dinainte de 1848, starea de iobăgie, când Românul era legat de pământul stăpânit de nemeșul ungar. Românul nu avea decât dreptul de a munci pe moșia Domnului ungar și era ținut în înfrunec pentru ca să nu se deștepte și să-și ceară drepturile ce le-au avut strămoșii săi. Răutatea și nedreptatea ungurească au fost răsbunute de înfrângerile lui Hatvani și Kemény în Dealul Buceșului și de victoriile câștigate de Români la 1848—49 în aceste locuri. Nu se poate vorbi de luptele din Buceș fără să se amintească figura atrăgătoare a lui Ioan Buteanu tânărul avocat din Maramureș, stabilit în Abrud, adevăratul apărător al Zarandului, care în mod mișelesc a fost prins de unguri în Abrud, dus și spânzurat de Hatvani la Iosaș,

— Necrolog. S'a stâns la locuința sa din comuna Stănița — în plină mizerie, vrednicul dascăl I. Crăciun.

Bun român, în timpurile de necazuri ale poporului românesc a fost un vrednic slujitor al catedrei ce i se încredinșase, și un destoinic conducător al poporului din comuna pe care a ales pentru a-și face apostolatul.

Munca și naționalismul lui din era trecută, când era mai avantajos să-ți maghearizez numele și să-ți ulți origină de român, au fost trecute prea ușor de public, dar mai ales de autoritățile școlare, care n'au avut nici un cuvânt până astăzi pentru el.

Dumnezeu, desigur, va fi mai drept cu venerabilul dascăl din Stănița, și măcar acolo în cer i se va da cece muritorii n'au vrut să-i recunoască.

Săi fie țărâna ușoară!

Un om vrednic

Ofensiva culturală reluată anul trecut de ministrul școalelor d. dr. Angelescu, și ajutat în județul nostru cu mult succes de d. dr. R. Miocu, prefect de Hunedoara, a găsit inimi patriotice, cu curaj și bărbăție să pună în serviciul neamului tot devotamentul, toată forța de iscusință, priceperea și prevederea.

Intre alții — în regiunea noastră, a Zarandului, căci numai la ea ne restrângem în articolul de față, — se cuvine să amintim pe d. Paul, notarul cercului Valea-Bradului.

Încă din primul an, de când a venit la conducerea notariatului Valea-Bradului, îi urmărim munca, mai ales sub latura culturală. Și mărturisim din capul locului am rămas surprinși de ceace a realizat.

În mai puțin de doi ani, cu hotărîrea omului care nu se dă invins la primul obstacol, a ridicat un frumos edificiu școlar în Țărățel, edificiu ce face cinste comunei, a pus sub acoperiș un edificiu școlar în Valea-Brad, a adunat o parte din suma necesară pentru a se clădi un nou local de școală în Mesteacăn. Și când te gândești că în majoritatea cazurilor trebuie să lucrezi cu țărani cari, din cauza neîncrederii în nădrăgar, pierdută prin secolii de suferință și înșelătorie, te suspectează, te privește cu neîncredere chiar când te oferi să-i faci binele... ba de multe ori din cauza împrejurărilor economice prin care trece țara și cu ea și el, privește cu ochi răi pe învățător și școala lui, ne putem da seama de câtă energie trebuie să dispună d. Paul, pentru a nu fi capitulat chiar dela prima încercare cu edificarea localului de școală din Țărățel...

Dacă ar fi făcut numai atât și încă ar avea dreptul la recunoștința publică.

Dar notarul din Valea-Bradului are un plan de activitate culturală mult mai vast, mult mai frumos. Mi l'a expus într'una din convorbirile avute în săptămâna trecută. După ce voi edifica în fiecare comună din notariatul

meu clădire școlară corespunzătoare — spune d. Paul — voi căuta, împreună cu învățătorul din comuna respectivă să înfrumusețem salele de clasă. Căci pe lângă cerințele de instalare și de întreținere, clasa trebuie să întrunească unele condiții de estetică pentru a însufla copiilor tragere de inimă la învățătură și a-i îndrepta la bine. Nici pe departe păreții săi nu trebuie să se asemene cu ai unei închisori; din potrivă e de trebuință ca ei să aibă o înfățișare plăcută și atrăgătoare...

Și după ce dsa îmi expune o serie de principii pedagogice sănătoase dictate de bunul simț — pentru înfrumusețarea saletor de clasă, accentuiază chestiunea aprovizionării lemnelor, chestiuni de administrație... oprindu-se mai mult asupra unei probleme pe care o crede de o importanță covârșitoare. Educația națională în școală cu concursul serbărilor școlare. În încheiere d. Paul spune: Voi căuta — pe cât îmi va sta în putință — să dau tot ce trebuie școlilor din circumscripția mea, ca elevii să nu sufere necazurile pe care le-am suferit eu, când eram școlar... Frumoase intervenții, frumoase fapte...

* * *

Știm că d. Paul nu e dornic de reclamă. și nu acesta a fost motivul pentru care am scris rândurile de mai sus, dar vrem ca munca cinstită, făcută spre binele obștesc, să fie respălită așa cum se cuvine.

Și câte exemplare de asemeni idealști — nu-și macină viața, prin multe colțuri de sate, modești și tăcuți, adesea cu sacrificii, mai întotdeauna în condițiuni dificile, și neobservați de nimeni.

Lauri și decorații se dau celor dela centru, sau vreunui trepăduș politic pentru cine știe ce servicii aduse stăpânului, pentru cei vrednici și cinstiți nu sunt și nici nu e timp pentru a se releva — măcar atât munca lor.

Sfințirea troiței din Mihăleni

Duminecă 23 Decembrie 1934 a avut loc sfințirea Troiței din localitate în prezența unui public numeros de țărani, femei, copii și a multor intelectuali din loc și jur.

După terminarea serviciului divin s'a desfășurat programul frumos și bogat întocmit de Dl. Părinte Popovici și Dl. Învățător Ioan Petrescu din Blăjeni-Plaiu.

Era mai mare dragul să vezi micii copilași de școală primară, urmașii celor ce au luptat și murit pentru drepturile poporului nostru, cântând în cor cântece patriotice, declamând și distingându-se prin exerciții fizice.

Dl. Învățător Petrescu este un om cu mult suflet și multă inițiativă. Faptul s'a văzut și din cuvântarea frumoasă, simțită și plină de nerv despre evenimentele ce se comemorează prin ridicarea acestei Troițe.

Trebuie să fim recunoscători D-lui Petrescu pentru hărnicia d-lui, pentru frumoasele sentimente patriotice de care a fost animat și la care ne-a făcut și pe noi să vibrăm. Este sigur că un astfel de învățător va ține trează în sufletele copiilor dela sate dragostea de țară și pentru trecutul nostru de suferință și acesta este marele și frumosul rol al învățătorimii.

O atenție deosebită merită vorbirea D-lui director al liceului „Avram Iancu” din Brad, Candin Ciocan. În sufletul acestui fiu al regiunii evenimentele de care ne-a vorbit au făcut să vibreze fibrele tainice care-l leagă, indeosebi, de trecutul locului său de origine.

Într'o cuvântare inspirată ne-a făcut să trăim evenimentele care se leagă de fiecare colțșor al acestei regiuni, care a fost stăvilă asupritorilor noștri. D-Sa ne-a făcut pe toți și mai ales pe țărani din localitate să simțăm sfințenia locurilor pe care le calcă în fiecare zi,

căci aceste locuri sunt stropite cu sângele celor umili și simpli, care s'au jertfit pentru a crea o soartă mai bună urmașilor lor. Cuvântarea a fost pe înțelesul țărănilor și al copiilor lor. Rolul serbărilor acestor Troițe este să nască în sufletele celor ce au uitat faptele trecutului, admirația și recunoștința pentru martirii neamului care sunt și vor fi isvorul dădător de forțe pentru generațiile viitoare.

Mi-a plăcut în deosebi momentul în care vorbitorul s'a adresat copiilor mici cerându-le să fie demni de strămoșii lor și când vor fi mari și va fi nevoie să apere cu aceeași vitejie și dragoste ogorul părintesc și hotarele. României mari care s'au obișnuit cu atâtea sacrificii.

Să nu se uite că ceea ce *putem și ceea ce trebuie să facem* este pregătirea sufletelor micilor copii dela sate, căci ei sunt marea majoritate și ei vor fi viitorul neamului nostru. Viitorul neamului este în mâinile noastre — cum îl vom pregăti așa îl vom avea.

La sfârșit dl. Părinte Popovici ia cuvântul scoțind în evidență trecutul nostru glorios rezistența neamului nostru la atacul tuturor năvălitorilor bătuți de vânt pe meleagurile noastre. D-Sa mulțumește celor ce au luat parte la sfințirea Troiței.

Un asistent.

Bon No. 8.

Zece bonuri de acestea dă drept posesorului la un anunț gratuit de 10 cuvinte la „Mica publicitate” din gazeta noastră.

Fapte nedemne

Ca un pios omagiu adus eroului Avram Iancu, oamenii de bine, încă cu zece ani în urmă, au hotărît să înfrumusețeze aleea Avram-Iancu și cimitirul din Tebea, sădind brazi pe pământul scump nouă tuturora în care se odihnesc rămășițele pământești ale Craiului munților.

Brazi au crescut mari și frumoși cății mai mare dragul să-i privești.

Dar... spun cu durere în suflet, câțiva țebeni, ori poate chiar străini, de prin alte sate, fără nici o părere de rău în sufletul lor haine, că strică un lucru frumos, merg mai în fiecare an la Sf. Sărbători ale Crăciunului și taie dintre acești arbori ce s'au plantat (un scop frumos și chiar cu multă trudă și cheltueală, pentru a-i vinde sau a-i folosi ca „Pom de Crăciun” copilașilor lor.

Fapta lor e prea grea pentru ca să nu-i muștrăm.

E tot așa de grea ca și o crimă ordinară.

Și dacă făptașii nu-și dau seama de nelegiuirea pe care o săvârșesc, și să se căiască, hotărîndu-se a nu mai comite asemenea crime pentru viitor, autoritățile competente trebuie să ia măsuri pentru a-i prinde și să le dea o lecție de pomină.

Cerc cultural

Cercul cultural Țărățel a ținut a doua ședință în 16 Decembrie în com. Stejarel.

Trecem peste programul reușit al conferinței intime și ne oprim puțin asupra programului ședinței publice, pregătit de Dl. Mareș Pavel, învățător în loc.

Trebuie să mărturisim că a fost un program bogat cum rar se pot face în sate, compus din: Poezii, coruri, dialoge, o piesă școlară — Crăciunul orfanilor, — colinde de Crăciun.

Cu un cuvânt, a fost o serbare care a leșit din comunul celor multe.

Intreg programul, inclusiv cof. D-lui V. Catana, Ungaria și noi, dreptul nostru de a stăpani moșia strămoșească — a fost ascultat cu mult interes de către săteni, adunați într'un număr impunător. Aproape întreagă comuna a fost prezentă.

Serbarea s'a desfășurat într'o însuflețire generală.

A impresionat gestul spontan al locuitorului Benea Partenie, care a mulțumit în cuvinte frumoase înv. din cerc și a dat îndemnuri consătenilor săi să urmeze sfaturile înțelepte ce le-au primit dela înv. în acea zi și le primesc zilnic dela învățătorul și preotul satului.

Am ținut să relievez această serbare spre a servi ca un îndemn acelora pe umerii cărora apasă sarcina luminării unui neam inteligent, cu tradiții sănătoase, dar care — datorită împrejurărilor vitrege de secole — zace încă în negura analfabetismului.

Tot în acea zi, din inițiativa înv. Mareș și a pr. Criștiu, s'a ridicat o cruce și s'a oficiat un parastas, la care a luat parte toți înv. din cerc, învățătorului Lunca Petru, originar din jud. Sibiu, mort în această comună, departe de ai săi, având la cap în ceasurile din urmă numai pe bunul său prietin, Dl. C. Groza, func. la Jud. Baia de Criș, singurul care continuă de atunci a-i purta grija de cele creștinești, aprinzându-i o lumină la cap și făcându-i câte un parastas în fiecare an...

Nu putem trece fără să spunem un cuvânt bun despre locuitorii din com. Stejarel.

Români buni, dornici de lumină, și-au construit încă dinainte de război o școală cu toate că e o comună de abia 50—60 familii aproximativ; la orice manifestație culturală sunt nelipsiți și iubesc mult școala.

D. I.

Caut o cameră mobilată pentru o persoană, eventual două, pe 1 Februarie.

ADRESELE LA REDACȚIE.

Intre două generații

...Câte schimbări, câte credințe și aspirații! A fost odată — nu de mult — o lume morală, așezată, a cărei preocupare esențială era cultivarea sentimentelor naționale și morale, precum și păzirea patrimoniului sfânt al patriei. A fost cândva o lume liniștită și onestă ce-și cunoaștea menirea și a cărei motto nu era „modernismul sec“ cu toate frivolitățile și obscenitățile sale distrugătoare. Și a existat și atunci arta și literatura!... și erau prețuite!... Iar cele mai savurate serate și ceaiuri erau cercurile literare familiare, unde se discutau evenimentele cu adevărat apreciable și demne.

Și dacă un ne înșelăm existau și pe vremea aceea femei, dar adevărate mame, gospodine și soții... femei în adevăratul sens al cuvântului.

Și azi? E imorală numai relatarea faptelor săvârșite de către o nouă generație, creiată după războiu, și a cărei sentimente e materialismul cu toate ornamentele lui. E o lume nouă creiată și plămădită de inaintași sau născută la voia sorții? Logic ar fi să fim urmașii unor străbuni — de care nu prea suntem demni frământați adanc și a căror puteri au fost măcinate de către străini și dușmani.

Azi!... există și azi o generație, frământată în felul ei și cu preocupările ei noi. Sunteți poate la curent cu ultimele filme proiectate sau lansate pe piața americană, și cred că nu veți comite imprudența să nu cunoașteți ultimele — și toate — rezultatele galelor de box și matchurilor de foot-ball?... Să nu mai vorbim de idolii umani ce viețuiesc în mintea ospitalieră a multora! Oare n'ar trebui combătute vehement toate culbările desfrâului

și n'ar putea fi îndreptate preocupările lumii moderne spre orizonturi cu adevărat noi? Să fie noi prin structura cât și prin haina lor. Să fie la nivelul lumii civilizate și cu bun simț!

Apelurile au fost neglijate și degeaba un muritor de rând — și de foame — a lansat semnale desnădăjduite, căci nu s'a făcut nimic, dar absolut nimic și cei care ar trebui să reacționeze, — pentru a nu cădea în disgrafia mulțimei se mulțumesc să afirme cu o prefăcută amărăciune că „Suntem în ceasul al XI-lea... Și plebea se bucură și în delir aplaudă gestul. Și în delir i-și consumă bruma ce energie de mai posedă.

Suntem azi în plin dezastru, atât moral cât și financiar, și ora 12 e prezentă. Trăim sub arătătorul amenințător al ei și din moment în moment putem fi prăbușiți! Dar oare interesează pe cineva aceste fapte mărunte și de prea puțină importanță patriotică? Azi patriotic e a seca vistieria Statului și a ucide pe cei mici și fără apărare!

A trecut o generație credincioasă a cărei amintiri sunt imbolduri sfinte și candelă aprinse pentru puținii ce le înțeleg. Există o generație scăpătată și coruptă până în cele mai fine cute ale sufletului și să menține în agonie, dar clipa unei reimprospătări e aproape.

O generație se așteaptă și se impune cu ardoare, căci actualmente suntem în plin haos și să fim sinceri: *Ultima forța care ne mai menținea — taria morală a țaranului — se distruge pe zi ce trece.*

Augustin Ilieșiu
student

CERC CULTURAL

Hălmagiu (jud. Arad)

Duminică 16 Decembrie a. c., s'a ținut în comuna Hălmăgel a doua ședință a Cercului cultural, „Hălmagiu“. Toți membrii Cercului au fost prezenți. De asemenea a fost prezent în mijlocul inv. d. subrevizor școlar, I. Târziu. Ședința intimă se deschide la ora 11 a. m., sub președinția d-lui Aurel Petrișor. După cuvântul de deschidere al d-lui președinte, vorbește d. învățător Vasile Arghirescu-Sârbi, despre „Școala în raport cu cerințele locale. Conferința d-lui Arghirescu a fost ascultată cu o mare atențiune de către toți membrii cercului, fiindcă lucrurile expuse de d-sa au o mare importanță pentru școala din Munții Apuseni. Tot la ședința intimă mai vorbește d-na Nina Giurgiu despre: „Ideea de unitate la scriitorii români“. D-na Nina Giurgiu, în cuvinte alese, expune rolul covârșitor ce l-au avut scriitorii români pentru realizarea unității naționale.

Dl subrevizor școlar dă referințe foarte bune asupra celor două conferințe, felicitând sincer pe cei doi conferențieri.

Se fixează apoi ședința viitoare în comuna Hălmagiu pe ziua de 20 Ian. 1935, cu următorul program:

I. a) O lecție practică de desen, se va ține de inv. I. Irimie-Tohești. b) Conferința intimă: „Fundamentul moral al școlii active“, se va ține de inv. Nicolae Palade din Bodești. c) A doua conferință intimă: „Poezia populară și frumusețea ei“, se va ține de d-ra Marioara Târziuș inv. în Lucșoara.

La ședința publică vor vorbi: dl subrevizor școlar I. Târziu, despre: „Rolul meseriașului român“; dl Ștefan Dumitrescu Brusturi, va ține o conferință antirevizionistă; dl I. Irimie, subiect rezervat.

După fixarea programului de mai sus, ședința intimă a luat sfârșit.

După o mică gustare, d. învățători au trecut la desfășurarea programului ședinței publice. Dl Aurel Petrișor, președinte, mulțumește sătenilor pentru dragostea ce-o arată pentru școală și învățător, luând parte în număr f. mare. După cuvântul d-lui președinte, vorbește inv. Ștefan Dumitrescu Brusturi, despre: „Ungurii și noi, dreptul nostru de a stăpâni moșia

strămoșească“ într'o tăcere impresionantă, d-sa arată — în același timp și documentat — că nimeni nu este mai în drept de a stăpâni vechea Dacie, decât numai poporul românesc. După dl Ștefan Dumitrescu, vorbește inv. I. Irimie despre: „Iarna țaranului“ A fost o conferință foarte instructivă pentru țaranii din Hălmăgel.

A făcut o deosebită impresie producția elevilor dela școala primară din loc, de sub conducerea eminentului director, Pompiliu Sirban. Ședința publică a luat sfârșit la ora 3 p. m.

Șt. D. Brusturi

AVIZ

Meditez convenabil, în Brad, elevi care dau examen particular la liceu.

Metode ușoare, reușită garantată.

Meditez și elevi de la liceu, în special la limbile: franceză, germană și latină.

Cele mai pedagogice metode pentru învățarea limbilor.

Doritorii a se adresa la redacția ziarului.

Obiceiuri strămoșești

La Liceul ortodox român „Avram Iancu“ din Brad este obiceiul tradițional, ca elevii liceului să umble, constituiți într'o echipă de de „Craii“, cu colinda de Sf. sărbători ale Nașterii Domnului.

Elevii în anul acesta, ca și în trecut, organizați în cadrele societății „Sf. Gheorghe“ dela liceu, au cercetat pe toți oamenii de bine din localitate și împrejurime, delectându-i cu piesa „Craii“ și cu colinde frumoase.

Cu această ocazie obicinuesc să poarte și o listă, prin care lumea, contribuind după împrejurări, dă prețiosul sprijin la augmentarea bibliotecii acestei societăți, de altfel principalul scop pentru care adună acești bani.

Din această colecție a rezultat frumoasa sumă de Lei: 9652.—; deci nu putem trece așa ușor peste acest gest frumos, fără ca să ne simțim obligați a da, pe această cale, cele mai vii mulțumiri tuturor cari au înțeles să ne dea binevoitorul concurs.

Dăm mai jos lista celor cari au contribuit:

1, Dl. Ioan Gigurtu	300.—	Lei
2, „Mandrea	100.—	„
3, „Adolf Sieber	300.—	„
4, „Ioan Boeăescu	100.—	„
5, „General Banciu	100.—	„
6, „Dr. Ioan Radu	300.—	„
7, „Anghel Radu	200.—	„
8, „Valer Fugăță	200.—	„
9, „Dr. Liviu Spornic	100.—	„
10, „Vasile Nistor	200.—	„
11, „Gheorghe Jula	100.—	„
12, „Candin Cioean	100.—	„
13, „Ioan Ghișa	100.—	„
14, „A. Susan	100.—	„
15, „Plut. Maj. Lupău	100.—	„
16, „Dr. Șt. Feier	200.—	„
17, „Fam. Piso	100.—	„
18, „Fam. Grădina	100.—	„
19, „Dr. C. Glava	200.—	„
20, „N. Lupei	100.—	„
21, „S. Veselie	100.—	„
22, „G. Seracu	200.—	„
23, „R. Criștiu	40.—	„
24, Din discul dela biserica	402.—	„
25, Fam. Florea și Sima	100.—	„
26, Dl. Brana	100.—	„
27, „Ianky	100.—	„
28, „Indrei	100.—	„
29, „Fugăță	100.—	„
30, „Gh. Părvu	100.—	„
31, „Andron Bogdan	50.—	„
32, „Sabin Farcaș	100.—	„
33, „Bejan	100.—	„
34, „Gh. Buldur	100.—	„
35, „Călămar	50.—	„
36, „Botoș Ioan	100.—	„
37, „Dineș Toma	100.—	„
38, „N. Belligan	100.—	„
39, „Draia Alexandru	40.—	„
40, „Țandău	50.—	„
41, „D. Zapan	100.—	„
42, „T. Perian	100.—	„
43, „G. Codrean	100.—	„
44, „Ispas Ioan	60.—	„
45, „Gh. Feier	40.—	„
46, „Iulia Tănase	50.—	„
47, „Damianschits	60.—	„
48, „Varady	60.—	„
49, „Șt. Albu	100.—	„
50, „Ioan Cuteanu	150.—	„
51, „Debrețeni	100.—	„
52, „Isaia Valentir	60.—	„
53, „Valer Ambruș	300.—	„
54, „Em. Ambruș	100.—	„
55, „Teodor Mariș	100.—	„
56, „Gh. Minovici	80.—	„
57, „P. Nișca	100.—	„
58, „J. Finding	100.—	„
59, „E. Puscar	70.—	„
60, „H. Swoboda	80.—	„
61, „Rosprim Carol	100.—	„
62, „Mateieș	100.—	„
63, „Toderăș	100.—	„
64, „A. Pașca	100.—	„
65, „Tomodan	100.—	„
66, „Achim Ioan	100.—	„
67, „Ștefan Pleșa	100.—	„
68, „Pr. S. Perian	60.—	„
69, „Socaciu Ioan	100.—	„
70, „Gh. Adam	120.—	„
71, „Gh. Glava	200.—	„
72, „Luca Avram	100.—	„
73, „Lt. N. Zănziană	100.—	„
74, „Zolca Pasca	100.—	„
75, „Trifa Constantin	30.—	„
76, „Trițescu Ion	30.—	„
77, „Traian Elec	100.—	„
78, „Petru Criștiu	50.—	„
79, „Gheorghe Bocan	100.—	„
80, „Teodor Măciucaș	100.—	„
81, „Mogoșan	100.—	„
82, „Crețu Ioan	30.—	„
83, „Netrețuși în listă	490.—	„

Total 9652.—Lei

Nouămiișasesutecincizecișidoi.

Comitetul soc. „Sf. Gheorghe“

— DE-ALE PLUGĂRIEI —

Creșterea pasărilor pentru producerea de ouă

[Continuare]

Am arătat în numărul trecut al ziarului nostru din ce-i format oul și cum variază producția de ouă. Să vedem acum, în ce chip putem căpăta un preț bun pe ouăle noastre. Ca să fie bine plătite ouăle trebuie să fie mari, să fie proaspete și să aibă o culoare plăcută. Prețul ouălor este mai mare iarna decât var și e mai mare atunci când ele au toate aceași mărime, decât atunci când sunt unele mai mari, altele mai mici.

Să vorbim întâi despre mărimea ouălor. Cele mai mari ouă sunt de găscă și de curcă, dar aceste pasări ouă așa de puțin, încât ouăle lor abia ajung pentru cloșt. Vin apoi ouăle de rață și de găină. Numai aceste două pasări sunt crescute pentru producția de ouă.

Mărimea ouălor variază (se schimbă) după soi u. S'a crezut multă vreme, că ouăle sunt cu atât mai mari cu cât o găină ouă mai puțin, lucru neadeverat, deoarece găinile noastre, de pildă, deși ouă puțin, nu produc ouă mari.

După legea de standarizare (vom vedea ce înseamnă acest cuvânt) ouăle se împart în 7 clase după mărime:

1. Ouăle cari cântăresc 50-51 kg. 1000 b.
2. " " " 51-52 " 1000 b.
3. " " " 52-53 " 1000 b.
4. " " " 53-54 " 1000 b.
5. " " " 54-55 " 1000 b.
6. " " " 55-56 " 1000 b.
7. " " nu intră în nici una din aceste grupe.

Din punct de vedere al mărimii, ouăle se mai pot împărți în ouă mari, mijlocii și mici. Se zice ouă mari acelea cari nu trec printr'un inel de 42 mm., ouă mijlocii acele cari nu trec printr'un inel de 38 mm. și ouă mici acele ce nu trec printr'un inel de 36 mm.

Ouă mari intră până la 17 într'un kgr.; mijlocii până la 20, iar mici 22 și mai bine.

La noi în țară, ouăle se vând cu bucata, în alte țări se vând la cântar.

Ca să avem totdeauna ouă proaspete trebuie să ținem seama de câteva lucruri. Pasărilor de aceeași vârstă ouă cam toate de odată și se opresc din ouat iarăși toate de odată, așa că se va găsi un timp al anului, când nu vom avea ouă proaspete. Acest lucru se poate înconjura, dacă nu punem toate cloștele de odată la cloșt, ci din timp în timp.

Nu-i bine să creștem pui de rațe în tot timpul anului. Ca să avem însă și rațe de diferite vârste vom ține rațe de 1 și 2 ani, ca să avem totdeauna ouă proaspete.

Ouăle sunt mai bine plătite iarna decât vara. Pentru a avea ouă proaspete iarna, vom pune cloște cât mai de vreme primăvara. Găinile noastre încep să ouă la 8—9 luni. Pentru ca

ele să înceapă ouatul în Noembrie, trebuie să punem cloștele cel mai târziu în luna Martie. Dacă punem cloștele mai târziu, atunci puicele nu vor începe ouatul decât în primăvara care vine.

Ca să ouă iarna, găinile trebuiesc ținute într'n coteț călduros și încăpător.

La vânzarea ouălor în mare, este de mare însemnătate să avem ouă uniforme (adică de o singură mărime). Pentru a avea ouă cam de aceeași mărime se recomandă două lucruri.

1. Să ținem un singur soi de pasări.

2. Să împărțim ouăle după mărime, cum facem de pildă cu merele.

În țara noastră aproape fiecare găină este de alt soi, de aceea și ouăle sunt de mărimi foarte deosebite. Nu numai că fiecare gospodărie trebuie să țină un singur soi de găini, ci toți gospodarii dintr'un sat ar fi bine să se înțeleagă să țină un singur soi de găini. În privința asta este o lege în Ungaria, care silește pe toți locuitorii unei comune să țină un singur soi de pasări, atunci când dou treimi din ei vreau acest lucru. O astfel de lege ar fi binevenită și la noi. Când negustorii de ouă ar ști, că într'un sat găsesc ouă mari, proaspete, curate etc., se vor grăbi să vină și să le cumpere chiar pe un preț ceva mai ridicat.

(Va urma).

Prof. MARTIN IOAN

Din Hațeg

O frumoasă manifestare culturală

Corpul did. al școlii prim. de stat și al grădiniței de copii din Hațeg au aranjat în ziua de 23 Dec. 1934, în sala cinematografului orașenesc, când s'a ținut și ședința bilunară a învățătorilor din „Cercul Cultural-Hațeg”, o frumoasă și impresionantă serbare școlară, de Crăciun.

Elevii grădiniței, sub conducerea dnei dir. Irina Albu, au executat mai multe tablouri, închinându-se obiceiurilor de Crăciun. Micii copilași, pe scena feerică luminată, și în costumele ocazionale, confecționate de însăși dna dir. aveau aspectul unor adevărați și drăgelași ingerași.

Elevii claselor V-VI-VII ale școlii primare, de sub conducerea dlui dir. Gh. Părău, subvizor școlar, au jucat piesa în trei acte: „Răsflete Păcătoșului”, iar elevele: „Ingerii”, feerie într'un tablou.

A plăcut și impresionat mult, atât modul de predare, de execuție, aproape artistic, — al micilor diletanți, cât și costumele ocazionale, confecționate cu mult gust, de dsoara P. Mărginean, măestra de lucru de mână al fetelor din cl. V-VI-VII.

Dșra Mărginean își are partea sa de merit și în ceea ce privește dansurilor și instruirea cântărilor ocazionale — din piesă, dra s'a dovedit o conducătoare pricepută în nunumai

cu ocaziunea a acestei serbări, ci a muncit activ la aranjarea tuturor serbărilor școlare din trecut, dând dovadă de frumoase calități intelectuale și dăscălești.

Sala mare a cinematografului era arhiplină de public. Din numeroasa asistență au remarcat prezența d. Aurel Tănăsescu, primar și f. senator, d. dr. L. Parasca, medic și f. senator cu dna, d. dr. E. Selariu avocat și f. deputat, dl. V. Ionescu șef-magistrat și dl. Postulache cu dna magistrat, d. Dumitru avocat, dl. dr. Gh. Făcăoaru dir. șc. sup. de comerț, dl. dr. Oniță șeful of. postal, dl. dr. Ioan Baciu prim-pretor, dl. I. Danciu aj. de primar — precum și șefii și funcționarii tuturor autorităților, pe lângă alți intelectuali și părinți de ai elevilor.

Cu această ocazie a vorbit Al. C. Ghițescu, inv. dir. în Berthelot, în cadrul cercului cultural, despre: „Ungurii și noi”. Espunerea clară și însuflețită ca formă, precum și adevărurile istorice, ca fond, au impresionat, iar conferențiarul a fost răsplătit cu ropate de aplauze, din partea publicului asistat. Tot cu această ocazie s'au împărțit 63 perechi ghete elevilor săraci, din partea primăriei și a Comitetului de ajutoare al Doamnelor și a Dșoarelor din Hațeg, în frunte cu dna Vicar Ionașiu, dna protopop Ciocan, dna pretor Dobrea, dna controlor fiscal Goția, dșoarele Părău și Neustädter ș. a. Iar din partea d. protopop Ciocan, în numele bisericii rom. ort., s'au împărțit la 15 copii săraci ghete și rufărie de iarnă.

Tot cu această ocazie din contribuiri benevole, s'a mai încasat suma de 1204 Lei, care, după achitarea puținelor spese, se pune la dispoziția Comitet. de ajutorare al elevilor săraci de la școlile primare.

În pauze, corul elevilor a delectat pe public, executând mai multe colinzi, sub conducerea dșra H. Bedea. Asistența emoționată asculta 'n picioare, cu evlavie și smerenie, depărtându-se unii cu gândul datoriei împlinite, alții cu nădejdea 'n zile mai bune.

Corpul did. al școlii prim. și al grădiniței s'a achitat cu laudă făcându-și datoria de altcum ca întotdeauna.

Participarea la această serbare școlară a unui mare număr de intelectuali și personalități din localitate, mulți părăsind alte distracții, ca vânătoarea, care era aranjată chiar în ziua aceea, aflându-se în mijlocul țăranilor și al părinților elevilor, a produs o mare satisfacție sufletească și chiar vie emoție, fiind pentru fiecare un semn pentru o ideală unire sufletească și armonie socială, cel puțin, în ce privește deocamdată, manifestările noastre culturale și de ordin caritabil.

Semne bune în Țara Hațegului atât de vestită în alte vremuri, prin inepetuasele sale manifestări culturale, naționale și patriotice.

Se remarcă absența totală a minoritarilor. Să luăm aminte, să priveghiem, să nu cădem în ispită.

Hăjeganu

Atențiune!

Atențiune!

Abonamentul la
„ZARANDUL”

pentru săteni și muncitori
e numai 50 lei pe an!

Abonați-o căci e cea mai eficientă
gazetă, ce apare în țara noastră.

Cerc civilo-militar

Din inițiativa câtorva intelectuali din Brad, săptămâna trecută, s'au pus bazele unui „Cerc civilo-militar“.

Act constutiv

Noi subsemnații: dr. Cornel Glava, Adolf Sieber, Lt. colonel Radu Grigorevici, Lt. colonel Dumitu. Petrovici, Valer Ambruș, Candin Ciocan, dr. Ștefan Feier, Traian Berbeciu, Valer Fugată, Dumitru Zăpan, Ion Bocăescu, Cornel Roman, Cpt. Porușiu Vasile, Cpt. Mayer Arnold, Cpt. Secrețeanu Silvestru, Cpt. Guriș Leon, Cpt. Bărsan Ion, Cpt. Coman Radu, Cpt. Băețan Nicolae, Cpt. Negru Nicolae, Cpt. Kronmark Eduard, Lt. Switzer Ferdinand, Locot. Frunzeti Nicolae, Locot. Manea Victor, Locot. Stănculean Constantin, Sublt. Chiriacescu Grigorie, Sublt. Stan Ioan, Sublt. Draghici Constantin, Sublt. Adam Sever, Sublt. Valea Victor, Sublt. Balaban Paul, Sublt. Moldovan Petru, Sublt. Beghern Mihail, Sublt. Drăghici Nicolae, Medic Locot. Cpt. Măndru Constantin, Locot. Romanescu Grigore, Cpt. Mușatescu Stan Sep. Muz., domiciliati în Brad, toți împreună în număr de 36, intrunindu-ne azi la 15 Decembrie 1934, ora 6, în comuna Brad, prin aceasta declarăm că ne asociem pentru înființarea în comuna Brad, a unui „Cerc Civilo-Militar“ în următoarele condiții:

1. Asociațiunea formată va avea denumirea de Cercul „Civilo Militar“ Brad.

2. Sediul cercului este comuna Brad.

3. Patrimoniul inițial a prezentei asociații îl formează întreg inventarul câștigat deja, în vederea acestui scop, care se compune din mobilier, aranjament și o bibliotecă, toate în valoare de Lei 22000.— (Douăzeci și două mii lei) și cari trec în întregime în proprietatea noii asociații înființate.

4. Asociația se formează cu un număr de membrii nelimitat, însă la nici un caz nu va putea avea mai puțin de 20.

5. Asociația se înființează pe o durată nelimitată.

6. Asociația se compune din membrii prezenți și scriși în fața actului prezent, apoi din cei cari vor lua parte la adunarea generală de constituire și cei cari vor fi primiți ulterior, conform dispozițiilor din statutele cari se vor fixa.

7. Numărul celor cari vor forma comitetul de administrație și comisia de control se vor fixa în statute și tot cu ocaziunea votării statulelor se vor alege membrii organelor de direcție, administrație și control.

8. Pentru fixarea definitivă a statulelor, prin aceasta, se convoacă o adunare generală de constituire pe ziua de 19 Decembrie 1934 ora 4 p. m. în sala mare dela pavilionul

Rostul acestei asociații reese chiar din „Actul constitutiv“ întocmit cu această ocazie și pe care îl dăm mai jos în întregime.

„Mica“, din Brad, la care vor lua parte ca membrii, atât semnatorii actului prezent, cât și aceia, cari vor mai fi invitați personal pentru aceea dată.

Cei prezenți azi, prin aceasta luăm la cunoștință convocarea adunării generale de constituire și data ținerii aceleia fără o altă formalitate și fără un alt convocător, iar pentru convocarea altor persoane potrivite scopului asociației se încredințează dnii dr. Cornel Glava, Adolf Sieber, Valer Ambruș, Candin Ciocan, dl. Lt. Colonel Petrovici, Valer Fugată cari vor prezenta la aceea dată, împreună cu convocătorul semnat și un proces de statute, cari vor forma baza desbaterilor.

9. Pentru adunarea generală de constituire fixată în punctele 8, aliniatele întâi se fixează următoarea ordinea de zi.

a) deschiderea adunării din partea președintelui de vârstă și numirea, din partea acesteia, a unui secretar ad. noi.

b) Constatarea celor prezenți.

c) Deciderea înființării asociației și votarea statulelor atât în general, cât și în special pe articole.

d) Alegerea membrilor organelor de direcțiune, administrațiune și control în numărul și conform statulelor notate.

e) Delegerea semnăturilor cererii de înscriere, conform Art. 8 pct-a, a Regulamentului legii persoanelor juridice și art. 86 și 87 din lege.

f) Verificarea procesului verbal.

g) Autentificarea statulelor.

h) Inchiperea adunării.

(urmează semnăturil-)

La alegerea organelor de direcție, administrație și control au intrunit majoritatea voturilor următorii:

Dl. ing. Ion Gigurtu președinte, dnii: dr. Cornel Glava și Lt. Colonel Dtru Petrovici, vicepreședinți, d. p. of. Valer Fugată secretar, d. Locot. Const. Romanescu casier, d. Ion Bocăescu custode; dnii cap. Rothanding, Pr. V. Perian și ing. Keminger, cenzeri, d. N. Belligan bibliotecar, dnii A. Sieber, V. Ambruș, V. Luca, I. Ghișă, V. Mastero, C. Roman, I. Berbeciu, I. Indrei, C. Ciocan, căpt. I. Bărsan, Locot. medic Măndru, Locot. Const. Drăghiciu, membri.

Cotizațiile s'au stabilit astfel:

membru	fondator	10.000 lei.
„	ordinar	40 lei lunar
„	extraordinar	20 lei lunar

membrii se vor aduna în pavilionul soc. „Mica“ deocamdată numai de două ori pe săptămână: Miercurea și Sâmbătă dela orele 4 d. m.

Dece atâta toleranță?

Acum câteva zile s'au împlinit 16 Ani dela unire. Cu toate acestea în orașele din Vestul țării ca: Oradea, Arad, Timișoara etc., autoritățile tipăresc și astăzi diferitele placate în limba română și maghiară, —ba și mai mult, în București — citadela țării românești, ungurii au ajuns să poarte la butoniera paltonului, cele tre culori — roșu, alb, și verde — sfidând astfel tot ce este românesc.

Ce ar păți oare un român, care ar comite o asemenea imprudență în Ungaria? Ne punem întrebarea, ce fac autoritățile, acum când este mai frecventă ca oricând, chestiunea revizionismului?

Astăzi pe străzile Capitalei se aude vorba ungurească tot atât de mult, ca în oricare oraș din secuime sau Satu-Mare. Până mai dăunazi erau în grădina Cișmigiu niște placarde pe care

cineva, vrând să pună în vedere publicului, că ruperea sau călcarea florilor se pedepsește, ne schimonosea limba mult mai rău de cum ar face-o un chinez pe care l-ai pune să vorbească pentru prima dată românește. Faptul se explică foarte ușor: primăria municipiului dând spre îngrijire grădina vre'unui minoritar, acesta scria cum ne pricepea el limba. Oare aceasta nu este o rușine pentru noi? Cine sunt vinovații acestor rele...?

A fost cred suficient timpul de 16 ani să învețe măcar kenyér-ului, pe care-l consumă zilnic, să-i spună românește pâine. Nu mai este admisibilă nici o scuză, că nu se poate învăța limba, că este grea, etc.

Trebuie recunoscută piedeca — Șovinismul

Să zicem că cele afirmate până aici n'ar fi tocmai grave, dar când ne

gândim că majoritatea minoritarilor, cari storc zilnic bugetul românesc nu și-au dat silința în acest timp să învețe românește, știind bine că sunt obligați, întrucât au de făcut acte în limba română, care incumbă răspunderi, ne întrebăm, când vor avea oare gând s'o învețe?

Evident că au și minoritarii drepturile lor, de ordin umanitarist, precum și acele emanate din diferitele tratate internaționale, dacă vor însă să le respectăm, le impunem: „Să ne învețe limba“.

Toate birourile acestei țări, gem pline de streini, iar bieții români cerșesc la ei acasă. Nu și-au pus oare autoritățile niciodată întrebarea, de ce nu se poate păstra secretul operațiunilor naționale. au avut doar atâtea exemple, cari ar fi putut să le servească de lecții și din cari au putut să vadă, că tot minoritarii numiți acolo unde ar fi trebuit să fie naționali cei mai încercați și selecti. În fiecare stație este scris: „În toată birourile C. F. R., se va vorbi numai românește!“ (ideia de altfel laudabilă), dar spre a vă convinge că nu-i așa voi reproduce un fapt absolut autentic și anume, felul cum un impiegat de mișcare spunea acarului din cabină, să dea drumul trenului Nr. 1101, pe linia doua — „Halo cabina Vest-trenul un mie doi sute una, pe linia doi“ — Și ne mai mirăm de ce atâtea accidente, de ce atâtea ciocniri...!

Autoritățile ar trebui să observe toate acestea, pentru că va veni timpul când nu vor mai corespunde cuvintele din Biblie „Că nici în ceasul al unsprezecelea nu-i târziu să te îndrepti“.

Datoria noastră a celor tineri este să luptăm, alegând deviză frumoasele cuvinte ale marelui nostru gânditor Vasile Conta, înlocuind expresia „jido-vesc“, cu „minoritar“, spre a da o cât mai mare exteriorizarea cugetării: „Dacă nu vom lupta împotriva elementului minoritar, vom pieri ca naftane!“

București, 16 Decembrie 1934.

Constantin I. Băca

Aninoasa-Hunedoara

Cercul cultural „Aninoasa“ și-a ținut ședința lunară la 16 XII. 1934, în localul șc. prim. din com. Vulcan, jud. Hunedoara.

Prima parte a ședinței s'a desfășurat într'un cadru intim, având loc cele 2 lecții practice ținute de către dl. inv. T. Anghel dela Dealul-Babei, care a realizat un frumos succes în tratarea lecțiunilor.

Ședința a fost ccmpletată apoi cu o conferință intimă în care a vorbit cât se poate de frumos dl. inv. I. Pascu, despre „Individualizarea învățământului“.

După masa comună s'a ținut ședința publică, la care a luat parte un numeros public, unde Dl. sub rev. șc. I. Munteanu, a vorbit cu mult elan despre „Configurația pământului țării, ca unitate geografică“. Intreaga asistență a rămas pe deplin satisfăcută de frumoasele cuvinte rostite de către conferențiar. A urmat apoi o admirabilă producție teatrală, organizată cu elevii școlii. S'a evidențiat corurile frumoase, declamările și piesa „Obiceiuri de Crăciun“. Ședința a fost închisă de Dl. M. Bogza, președintele cercului, care o mulțumește publicului pt. frumoasa apreciere ce o arată față de școală.

Serbarea școlară. — Com. șc. din Aninoasa. cu concursul elevilor de curs primar superior, organizează o serbare șc. Duminecă 23. XII. 1934, în sala Casinoului.

Programul serbării va cuprinde piesa de teatru „Obiceiuri de sărbători“, în care se cuprind toate obiceiurile principale din țară, ca: Irozii, Craii, Colinde execut. de elevii șc., plugușorul, etc.

Beneficiul net este destinat ca ajutor copiilor săraci.

I. Trifan

Săptămâna politică

Situația politică

a diferitelor popoare din Europa

Felul de guvernare a diferitelor state din Europa, după războiu, este împărțit în state ce au ca principiu politic dictatura și unde principiul democratic se mai păstrează.

Vom schița prin rândurile ce urmează, situația politică a acelorora, care fie prin situația lor geografică, fie datorită titlului de „mare putere” joacă un rol de suprafață în politica europeană.

Dirijarea politicii europene după războiu în bună măsură depinde de Franța, care datorită victoriei din 1918 și-a câștigat un rol preponderant în fața statelor europene, sau chiar a lumii întregi. În această țară sistemul de guvernare este cel parlamentar, iar guvernele sunt emanația parlamentului; dar în cele mai multe cazuri sunt o formație de uniune națională, fapt ce dovedește că simțul patriotic e mai accentuat decât la noi, unde asemenea guverne nu pot lua ființă din cauza divergențelor mari, ce despart partidele politice. Deși Franța este țara libertăților; ordinea publică e păstrată de însăși conștiința civică a cetățenilor. Rareori se întâmplă când elementele partidelor de extrema stângă, provoacă turburări.

O politică opusă diplomației franceze o face Germania, ajutată de echivocul în care se menține Polonia și de concilianța Italiei. După venirea la putere a cancelarului Hitler, Germania trece prin mari prefaceri și crize launtrice. Noua ordine impusă de guvernul dictatorial al dlui Hitler întâmpină rezistența a unei bune părți a populației germane și în special reprezentanții industriei grele au încer-

cat în mai multe rânduri răsturnarea regimului național-socialist dar i-a costat viața a sute de partizani. Chiar cu ocazia sărbătorilor de Crăciun în Germania a fost o adevărată baie de sânge, datorită unui complot contra lui Hitler, care a scăpat cu viață, numai datorită vitezei europelanului în care se găsea.

Nu tot astfel se prezintă lucrurile în Italia, unde regimul dictatorial impus de dl Mussolini a pus capăt certurilor interne, curmând discuțiile sterile; a îndrumat populația spre o muncă rodnică, astfel că acest regim se poate mândri că în zece ani a realizat o operă ce întrece munca altora de 100 de ani.

Politica externă a Italiei se menține în orbita Franței cu excepția sprijinului deghizat ce Italia îl acordă revizionismului maghiar. După desbaterea de la Geneva a asasinatului din Marsilia, unde s'a dovedit vinovăția incontestabilă a Ungariei, a pierdut mult din prietenia Italiei, datorită acestui fapt și a politicii sale provocatoare. Cât privește politica sa internă, Ungaria ae menține la vechiul său regim, în care poporul de jos servește ca mijloc de desfătare a nobilimii maghiare.

Țara care menține echilibrul între cele două politici, Franceză și Germană este Anglia, ea s'a dovedit a fi împăciuitoarea spiritelor aprinse a Europei de astăzi. Guvernul de uniune națională presidat de dl. Magdonald pe lângă asigurarea ordinii și a liniștii în țara sa a asidurat și pacea Europei întregi. Aci și-a făcut stagiul și marele nostru Titulescu care astăzi se numără printre cei mai de-seamă oameni ai Europei.

Sabin Tomuş

Demonstrația națională a guvernului la Cluj

Reprezentanți provinciilor alipite ce fac parte din guvern, în frunte cu dl prim-ministru Tătărescu sau întrunit la Cluj unde s'a ținut o mare adunare de protest, contra politicii revizioniste.

La această adunare pe lângă marele număr de țărani, au luat parte toți prefecți și primarii orașelor mai mari din teritoriile alipite. Prin discursurile rostite atât de dl prim ministru, cât și de ceilalți membri ai

guvernului, au înferat revizionismul, și s'a accentuat asupra drepturile noastre indiscutabile asupra provinciilor desrobite. La Cluj, dl prim ministru a făcut o vizită dlui Vaida Voevod cu care sa întreținut asupra diferitelor probleme politice la ordinea zilei. Tot cu aceasta ocazie dl prim ministru a avut o întrevedere cu subsecretarul de stat dela externe, al Ungariei.

Din „Valea Hațegului”

Serbare. În comuna Bucova a avut loc o frumoasă și reușită serbare școlară sub conducerea și sub aspiciile D-lui inv. dir. Vasile Sferdeanu. Uu public numeros a sărbătorit în cadrele acestei serbări pe dir. local cât și pe D-na, inv. la aceeași școală, pentru munca fără preget depusă în interval de 4 ani la această instituție, care azi este una dintre cele mai frumoase și bine inzestrate. Uram tinerilor noștri învățători mulți ani înainte pentru ridicarea poporului de pe aceste meleaguri.

Cerc cultural. Cercul cultural Bucova a ținut ședință în comuna Peșteana. Lecțiile practice au fost ținute de către D-na Ana Socaciu și D-nul Amos Adam. După îndelungate discuții lecțiile au fost declarate reușite.

Conferința intimă a ținut-o Dl. Serban Inv. dir. în comuna Peștenița, iar publicului a vorbit secretarul cercului D-nul V. Sferdeanu, care a demonstrat poporului „Drepturile noastre asupra Ardealului” Serbarea a luat sfârșit seara târziu cu cele mai solide și demne asigurări pentru viitor.

Revelion. În seara de 31 Decembrie s'a ținut în saloanele „Mielul de aur” din Hațeg obișnuitul revelion sub directa conducere a Soc. Femeilor române unite și ortodoxe. S'a petrecut până în zori de zi și într'o armonie desăvârșită. De remarcat gestul elitei evreiești din loc, care a ținut să participe la această

serată a Românilor, cu toate că Soc. femeilor ebraice își avea serata proprie, într'alt local. Ar fi și timpul ca Evreii să înțeleagă, că nu Ungaria îi susține aici.

Maladii. În întreaga regiune a Hațegului bântue cu furie, de vre-o lună de zile, tifosul cât și gripa. Sunt nenumărate cauzi de moarte în toate comunele.

Gusti Ilieșiu, student.

Serbare culturală

A doua zi de Crăciun „Casina Română” de sub președinția Dlui Niculae Turuc a aranjat în saloanele Casinei o frumoasă serată artistică executată de tinerimea din loc și jur. S'a jucat piesa „Trei doctori” în care rolurile principale au fost interpretate de D-ra Mimi Romoșan și A. Vuc și Domnii V. Micu, T. Miclean Vuc. și Șimon. Piesa a fost interpretată cât se poate de bine.

După program publicul a fost distrat de muzica batalionului vânătorilor de munte din Brad, de sub conducerea Dlui Musetescu. Venitul realizat servește la îmbogățirea bibliotecii casinei.

Din Țărățel

A doua zi de Crăciun în comuna Țărățel, societatea „Sf. Gheorghe” a aranjat o producțiune teatrală.

Din program au făcut parte:

Răsbunarea

asasinării lui Cirov

Unul din cei mai de seamă oameni ai regimului actual din Rusia sovietică, anume Cirov, care făcea parte din intimită dictatorului roșu, a fost asasinat mai zilele trecute. Asasinul a fost prins, cu alți 29 de complici ai săi, cari au fost condamnați la moarte după o procedură sunară a tribunalului militar. În urma unei anchete minuțioase s'a stabilit ca asasinarea lui Cirov a fost pusă la cale de Zinoviev și Camenev, șefii opoziției comuniste cari au fost arestați și deportați în Siberia.

E de remarcat faptul că acest Cirov a fost un simplu muncitor tipograf, dar era cel mai popular dintre șefii comuniști.

Retragerea Dlui Maniu la Bădecini.

În urma divergențelor ce există între concepția politică a Dlui Maniu și acelorlalți membri ai comitetului executiv din partidul Național-Tărănesc, în ce privește tactica partidului, Dl. Maniu fiind pus în minoritate a tras consecințele, retrăgându-se la Bădecini.

Gestul D-sale este discutat cu oprindere în toate cercurile politice.

În amintirea lui I. G. Duca.

Împlinindu-se un an dela moartea lui I. G. Duca, populația țării a ținut să-i aducă ultimul prinos de recunoștință, pentru munca ce a depus-o în serviciul țării, ridicându-i atât în capitală cât și în celelalte centre din țară câte un parastas, rugând Pronia cerească să-i facă loc cu dreptii. Dl. ministru Franasoviçi a depus o jerbă de flori pe locul unde a fost asasinat.

Poșta redacției și administrației

D. G. Pârâu, revizor școlar. Ne lipsea un cronicar obiectiv la Hațeg. Suntem siguri că l'am găsit în persoana d-tră. Vă mulțumim pentru cuvintele frumoase și pentru sprijinul pe care înțelegeți să ni-l dați.

D. Bardan, inv. Valea Dălpiei. Încă 50 lei ne mai trimițiți și sunteți achitat până la 1 Februarie 1935.

Coruri, monoloage, o piesă de teatru, și Revista „Zece fete”.

Toate punctele din program au fost executate admirabil.

Fanfara a fost la înălțime. Cuvinte de laude se cuvîn atât fanfariștilor cari țin cu tot dinadinsul să ne arate că în curând, cu toată munca istovitoare pe care trebuie s'o presteze zilnic pentru a și agonisi cele necesare ale vieții, vor fi la înălțimea chemării lor; cât și conducătorului lor d. Stancu care este un priceput maestru într'ale muzicii.

Societatea „Sf. Gheorghe” lucrează. Este o instituție ce i se simțea lipsa de mult în comuna Țărățel. Ea a fost înființată și lucrează sub conducerea directă a vrednicului preot A Bogdan.

Baia de Criș

Pentru a-și face rost de bani, fără muncă bine înțeles, locuitorii Gh. Balint și D. Draia, având de complici pe Nicolae Tămași, Roman Todea și Gh. Ban din Prăvăleni, au falsificat sigilele prefecturii jud. Hunedoara, ale preturii Avram Iancu, și ale notariatului Vața de jos.

Înarmați cu aceste sigilii au întocmit liste de subscripții, cu iscălituri falsificate, și cu ele cutreerău satele și orașele, iar banii strânși li împărțeau între ei. Dar spre nenorocul lor au fost descoperiți.

Șeful de secție din Baia de Criș și șeful postului din Vața de jos merită felicitări.